

ВИСНОВОК

наукового керівника на дисертацію Дрогваленка Миколи Олександровича «Різноманіття складу геміклональних популяційних систем *Pelophylax esculentus* complex в Україні та чинники, що підтримують їхню стійкість», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія

Микола Олександрович Дрогваленко захистив у 2018 році Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, отримав повну вищу освіту за спеціальністю 091 Біологія та здобув кваліфікацію магістра біології (диплом магістра з відзнакою). У 2018 році вступив до аспірантури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 091 Біологія. Вільно володіє українською та англійськими мовами.

У часи навчання в бакалавраті та магістратурі Микола Олександрович показав себе високоінтелектуальним, працелюбним та успішним студентом. Він неодноразово брав участь у студентських наукових олімпіадах та конкурсах, був одним з переможців Всеукраїнської студентської олімпіади з біології. У складі студентського наукового активу він брав участь в організації міжнародних наукових конференцій та низки подібних заходів.

Одним з розвинених напрямків досліджень на біологічному факультеті Каразінського університету стало вивчення природного різноманіття представників гібридогенного комплексу зелених жаб (*Pelophylax esculentus* complex). Ще на II курсі, під час проходження навчально-польової практики з зоології хребетних Микола Дрогваленко взяв участь у дослідженнях Лабораторії популяційної екології амфібій кафедри зоології та екології тварин. Перша робота студента стосувалася особливостей індивідуального розвитку представників різних форм зелених жаб.

Актуальність роботи Миколи Дрогваленка пов'язана з недостатньою вивченістю біосистем, в яких відбувається відтворення міжвидових гібридів жаб. Геміклональні популяційні системи (ГПС) зелених жаб є парадоксальним об'єктом для дослідження: згідно з усталеними уявленнями такі системи просто не могли б стійко існувати. У тих випадках, коли дослідникам стає відомим склад плідників в таких системах та склад гамет, що вони їх продукують, виявляється, що наступні покоління мають суттєво відрізнитися від попередніх. Це б мало призводити до швидких змін досліджуваних ГПС. Втім, цього не відбувається. Чому? Внаслідок дії факторів, що потребують детального дослідження. Ці фактори стосуються особливостей гаметогенезу та добору, що діє в таких ГПС.

Під час навчання в аспірантурі Микола Дрогваленко повністю і успішно виконав усю передбачену навчальну програму. У 2021 році він успішно пройшов міжнародне стажування в університеті Коменського в Братиславі (Словаччина). Молекулярно-біологічні дослідження, що були виконані Миколою Дрогваленком під час стажування, довели важливу роль добору у підтримці сталості складу досліджуваних ГПС зелених жаб.

Важливою частиною роботи Миколи Олександровича стали експедиційні виїзди з польовими дослідженнями і збором наукового матеріалу безпосередньо у місцях поширення цікавих ГПС. Ці виїзди почалися до повномасштабного вторгнення РФ в Україну і були великою мірою відновлені в 2023 році, попри усі обмеження, що пов'язані з війною у нашій країні. Втім, наслідком трагічних змін, що відбувалися в Харківській області в 2022 році, стала необхідність для Миколи Олександровича уходити у академічну відпустку з аспірантури у Каразінському університеті з 2022 по 2023 рік.

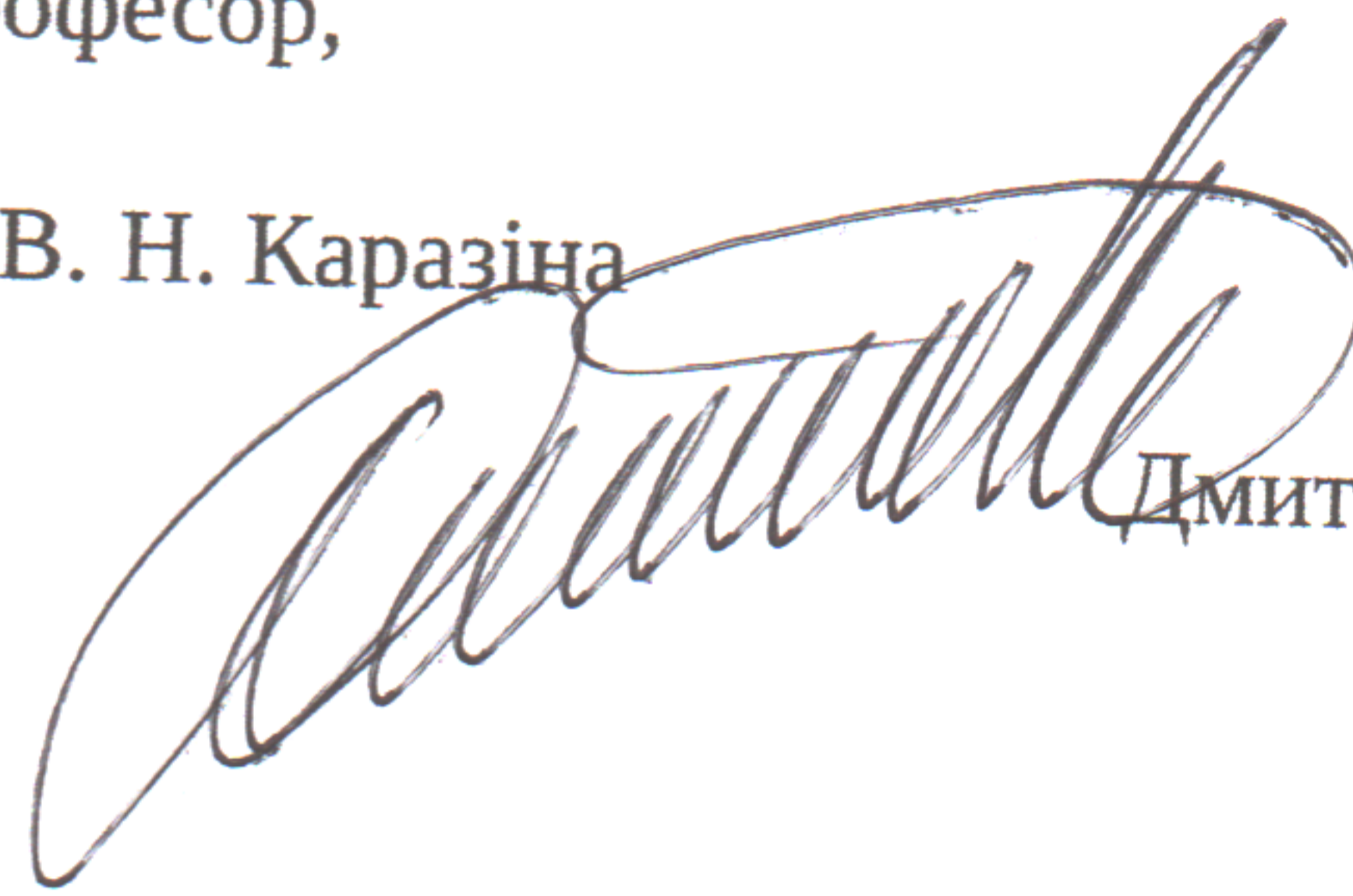
Під час виконання дисертаційного дослідження Микола Олександрович продемонстрував свою завзятість, здатність самостійно планувати та виконувати цікаві дослідження. У певних випадках мені, як науковому керівнику, доводилося погоджуватися з бажанням Миколи

Дрогваленка виконувати роботу саме так, як здавалося доцільним саме йому. Чи завжди він обирає найкращий можливий варіант, чи міг у певних випадках діяти більш оптимально — питання, що, з моєї точки зору, лишається спірним. У будь-якому разі вважаю, що здатність наполягати на своєму є дуже корисною для самостійного дослідника.

Результати роботи Миколи Олександровича оприлюднені в достатній кількості наукових публікацій, презентувалися науковій спільноті на достатній кількості наукових конференцій та інших заходів.

Вважаю, що наукова складова індивідуального плану Миколи Олександровича Дрогваленка виконана повністю та на високому рівні, підтримую надання його роботи до захисту.

Науковий керівник, доктор біологічних наук, професор,
професор кафедри зоології та екології тварин
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Дмитро ШАБАНОВ

Підпис Дмитра Шабанова засвідчую.

Начальник відділу кадрів
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО